

שמי: _____

שאלון חיפוי בהלכה - סעודה וגירות

הנחיות למורה

רצונות - לא לדגש...

השאלון איננו מבחן. זהו כלי הערכה שמטרתו לתת למורה תמונה על בקיאות, מיומנויות ויישום בהלכה, כמו גם אווירה ואקלים הלכתי. בסוף השנה ניתן יהיה לראות התקדמות לעומת נקודת ההתחלה.

כדי להקל בבדיקה ולקבל תמונת מצב. לא ניתן ציון רגיל. חילקנו לרמות של מדידה שונות מהמקובל.

לכל שאלה מטרה בתחום הידע והמיומנויות ובתחום האקלים. במיפוי נוכל לקבל תמונת מצב בתחומים אלה לפי המטרות.

בהנגשה לתלמידים חשוב לציין שזה "שאלון בורות" - וההצלחה תחשב - לדעת שלא יודעים...

תשובות ואחון למורה

מורים יקרים כדי לקבל תמונת מצב יש להזין את הנתונים בשני מיפויים נפרדים.

מיפוי לתחום התוכן (שאלות 1-11) * **ראו בהמשך המסמך הנחיות למיפוי.**

מיפוי לתחום האקלים שאלות 12-17, שאלות 15, 17 היא תיאום ציפיות ולכן ללא ניקוד).

מפתח הניקוד לתחום התוכן - **לכל אחד מהסעיפים בשאלות 1-11**

1 נק' = לא נכון

2 נק' = חלקי

3 נק' = נכון

שאלות 12-17 בצד כל שאלה יש ניקוד מ-1-3.

מפתח מטרות:

- 1= בקיאות בהלכות הצריכות - ידע והבנה;
- 2= בקיאות בהלכות הצריכות - יישום;
- 3= שליטה במבנה ההלכה - הבנה;
- 4= שליטה בשפת ההלכה-מילים ומושגים- ידע והבנה;
- 5= שליטה בשפת ההלכה-מילים ומושגים - יישום;
- 6= שינון בעל פה - ידע

מפתח נושאים

- 1= ברכות ראשונות ואחרונות
- 2= נטילת ידיים וברכת המזון
- 3= דיני סעודה

תשובות

ברכות ראשונות ואחרונות

שאלה 1

5=שליטה בשפת ההלכה-מילים ומושגים - יישום

- לפניכם ברכות. סמנו רק את הברכות שהן שייכות ל'ברכות הנהנין':
1. "ברוך אתה..אשר קדשנו במצוותיו וציוונו להדליק נר של שבת קודש"
 2. "ברוך אתה..המוציא לחם מן הארץ"
 3. "ברוך אתה...עושה מעשה בראשית"
 4. "ברוך אתה...בורא מיני בשמים"

שאלה 2

1= בקיאות בהלכות הצריכות - ידע והבנה

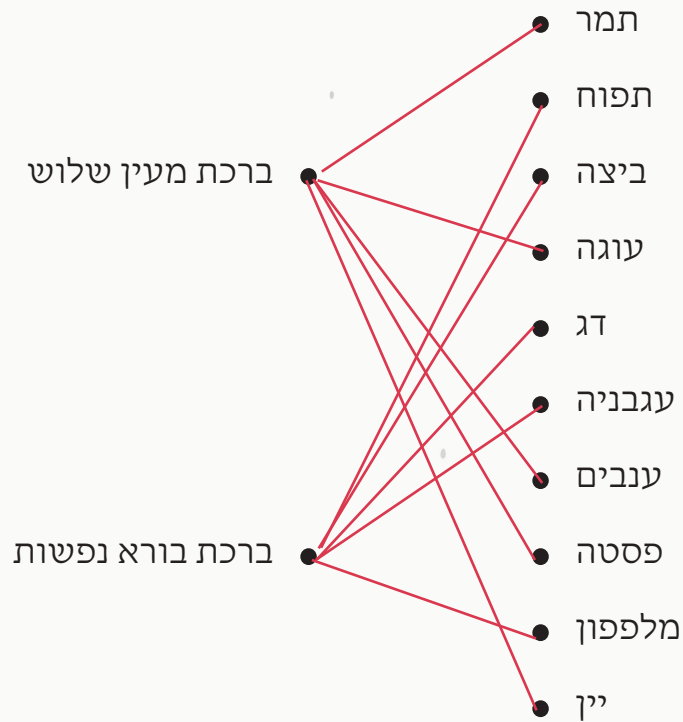
סמנו נכון או לא נכון. ענו על ארבע מתוך שש:

1. ברכה ראשונה מברכים רק אם רוצים לאכול כזית מהמאכל. נכון / לא נכון
2. ברכה אחרונה מברכים רק אם אכל 'כזית'. נכון / לא נכון
3. כאשר מברכים על מאכל - צריך להחזיק אותו ביד ימין בשעת הברכה. נכון / לא נכון
4. אם טועמים אוכל, כדי לדעת אם צריך מלח - בכל מקרה צריך לברך. נכון / לא נכון
5. אם שותה מיץ כדי לבלוע כדור- לא צריך לברך. נכון / לא נכון
6. אם שכח לברך על משקה, יפלוט אותו, ויברך על מה שנשאר לו או על משקה אחר. נכון / לא נכון

שאלה 3

1= בקיאות בהלכות הצריכות - ידע והבנה;

התאימו בין האוכל לברכה האחרונה המתאימה לו:

שאלה 4

4א - 1= בקיאות בהלכות הצריכות - ידע והבנה;

4ב' - 2= בקיאות בהלכות הצריכות - יישום;

4ג - 2

משפחת כהן ישבה ביער ואכלה. מני שמח / דיני שמחה שיש פלחי אבטיח בקופסא. הוא/ היא מחבב/ת מאוד אבטיח, ותכננה/ לאכול כמה פלחי אבטיח. הוא/היא אחז/ה בידה פלח אבטיח, ברכה/ "בורא פרי האדמה", ולאחר שסיימה/ה לברך, האבטיח נפל על החול והתלכלך.

א. כאשר הפרי נפל מהיד ונהיה לא ראוי לאכילה. באיזה מקרה לא חייבים לחזור ולברך שנית על פרי אחר שלוקחים? סמנו את התשובות הנכונות:

1. בכל מקרה אם אוכל מאותו סוג של הפרי שברך עליו- גם אם הפרי לא היה לפניו בשעת הברכה.

2. אם בשעת הברכה היה לפניו עוד מאותו סוג של פרי וחשב לאכול ממנו עוד.

3. אם בשעת הברכה רצה לאכול רק מהפרי שברך עליו, ולא רצה לאכול עוד.

4. לפי הספרדים, אם בשעת הברכה חשב לאכול עוד, אפילו שהפך הנוסף לא היה לפניו.

5. לפי הספרדים, בכל מקרה. גם אם הפך לא היה לפניו בשעת הברכה.

6. לפי הספרדים, אם היה לפניו מאותו הפך, אפילו שלא חשב לאכול עוד.

ב. מה מני / דיני יכול/ה לעשות? בחרו את התשובה הנכונה.

1. לקחת אבטיח אחר מהקופסא ולאכול - בלי לברך.

2. לקחת אבטיח אחר מהקופסא ולאכול - חייב/ת לברך שוב.

3. לאכול את האבטיח המלוכלך, כי הוא/היא בירכה/ה עליו.

4. לקחת מאכל אחר שיש לו ברכה שונה, למשל עוגה, ולאכול במקום האבטיח.

ג. נמקו את התשובה שבחרתם:

כי האבטיח היה לפניו/לפניה בזמן הברכה, וגם חשב/ה לאכול ממנו, ולכן הברכה שברכה/ה על האבטיח שנפל, פוטרת אותו.

שאלה 5

6=שינון בעל פה - ידע - חלק א

מטרה - 4 מושגים ידע והבנה - חלק ב

א. השלימו את הברכה הבאה ללא סידור:

מפתח ניקוד

עד 8 השלמות נכונות = 1 נק'

עד 12 השלמות נכונות = 3 נק'

עד 25 השלמות נכונות = 5 נק'

40 השלמות נכונות = 8 נק'

ברוך אתה ה', א-להינו מלך העולם,

על פירות משבעת המינים

על היין

על חמשת מיני דגן

על העץ

על הגפן

על המזיחה

ועל פרי העץ

ועל פרי הגפן

ועל הפלפלה

ועל תנובת השדה ועל ארץ חמדה טובה ורחבה שרצית והנחלת לאבותינו לאכול מפריה ולשובע מטובה. רחם נא ה' א-להינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל ציון משכן

כְּבוֹדְךָ. וְעַל מִזְבִּיחֶךָ. וְעַל הַיִּכְלָךְ. וּבִנְיַה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ.
וְשִׁמְחֵנוּ בָּהּ וּנְבָרְכֶךָ בְּקִדְשָׁהּ וּבְטַהֲרָה
כִּי אַתָּה ה' טוֹב וּמְטִיב לְכָל וְנוֹדֶה לָּךְ עַל הָאָרֶץ

על פירות משבעת המינים	על היין	על חמשת מיני דגן
וְעַל הַפְּרוֹת.	וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן.	וְעַל הַמִּחִיָּה.
בְּרוּךְ אַתָּה ה',	בְּרוּךְ אַתָּה ה',	בְּרוּךְ אַתָּה ה',
עַל הָאָרֶץ וְעַל הַפְּרוֹת.	עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן.	עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמִּחִיָּה.

- ב. למה ברכה זו נקראת ברכה "מעין שלוש"?
1. כי היא נאמרת לאחר אכילת אחד משלושה סוגים של מאכלים.
 2. כי היא כוללת בקצרה שלוש ברכות של ברכת המזון.
 3. כי היא נאמרת לאחר שאוכלים שלושה מאכלים ביחד.
 4. כי תיקנו אותה שלושת האבות.

נאילת ידיים וברכת האזון

שאלה 6

4=שליטה בשפת ההלכה- מילים ומושגים ומקורות- ידע והבנה

הלכות והליכות חלק א, הלכות תפילה פרק יג הקדמה:

בַּתּוֹרָה מְזַכֵּרֶת בְּרָכָה אַחַת בְּלִבָּד - בְּרִכַּת הַמָּזוֹן, בָּהּ הָאָדָם נִצְטָוָה לְבָרֵךְ אֶת ה' לְאַחַר שֶׁאָכַל מָזוֹן וְשָׁבַע, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב "וְאָכַלְתָּ וְשָׁבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ" (דְּבָרִים ח, י).

- א. מתחו קו תחת הפסוק המופיע בהלכה.
- ב. מהו מקור הפסוק? חומש דברים פרק ח', פסוק י'
- ג. לפי מה ידעתם מה הפסוק? כתבו לפחות שני סימנים
1. מילת ההצעה: "שכתוב", 2. המירכאות שמראות ציטוט, 3. סוגריים שבהם כתוב מקור לאחר הפסוק.

אם יענו לפחות שתי תשובות- יקבלו את כל הנקוד.

- ד. איזו מצווה לומדים מפסוק זה? לברך לאחר האכילה - ברכת המזון.

שאלה 7

4=שליטה בשפת ההלכה-מילים ומושגים ומקורות- ידע והבנה

סמנו בצד כל משפט נכון / לא נכון:

1. ברכת המזון וגם מצוות נטילת ידיים- מצוות מהתורה. נכון / לא נכון
2. ברכת המזון היא מצוות דאורייתא. נכון / לא נכון
3. מצוות נטילת ידיים לפני אכילת לחם היא מדרבנן. נכון / לא נכון
4. למצוות נטילת ידיים יש מקור בתורה. נכון / לא נכון
5. למצוות ברכת המזון יש מקור בתורה. נכון / לא נכון
6. מצוות מדאורייתא חשוב לקיים, ומצוות דרבנן לא מוכרחים לקיים.. נכון / לא נכון

קראו את ההלכות וענו על השאלות שאחריהן:

הלכות והליכות חלק ב, הלכות סעודה וברכות, פרק ו, יא:
יא. אם אָכַל פָּצִית פֶּת אוּ יוֹתֵר - צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּרִפְת הַמָּזוֹן. (סעיף ה)

הלכות והליכות חלק ב, הלכות סעודה וברכות פרק ב, א,ב
א. הָרוּצָה לֶאֱכֹל לֶחֶם שֶׁמִּבְרָכִים עָלָיו 'הַמוֹצֵיא', אֶפְלוּ מֵעֵט, צָרִיךְ לִטֹּל קֶדֶם
אֶת יָדָיו. (סעיף א)

ב. אוֹלָם אֶת בְּרִפְת 'עַל נְטִילַת יָדַי' מִבְּרֵךְ רַק אִם בְּדַעְתּוֹ לֶאֱכֹל לֶחֶם בְּשִׁעוּר
(= בְּגִדְל) כַּפִּיצָה אוּ יוֹתֵר. (סעיף א)

שאלה 8

4=שליטה בשפת ההלכה-מילים ומושגים ומקורות- ידע והבנה

סמנו נכון או לא נכון בקשר למושגים: 'כזית', 'כביצה': ענו על 6 מתוך 8

1. 'כזית' זה שיעור (כמות) בהלכה המציין כמות של אוכל נכון / לא נכון
2. 'כביצה' זה שיעור (כמות) בהלכה הקשור למשקה. נכון / לא נכון
3. 'כביצה' זה שיעור (כמות) בהלכה המציין כמות של אוכל. נכון / לא נכון
4. הכמות 'כזית' גדולה יותר מהכמות 'כביצה'. נכון / לא נכון
5. הכמות 'כביצה' גדולה יותר מהכמות 'כזית'. נכון / לא נכון
6. 'כזית' ו'כביצה' - כמויות שקבעו חכמים שדומים למאכלים שהיו בזמן שלהם. נכון / לא נכון
7. בהלכה כתוב 'כזית', 'כביצה', כי רוצים לומר שהם מאכלים שנאכלים עם לחם. נכון / לא נכון
8. בהלכה כתוב 'כזית' / 'כביצה' - כי רוצים לומר מה הכמות של הלחם. נכון / לא נכון

שאלה 9

א - 3=שליטה במבנה ההלכה - הבנה

ב - 1= בקיאות בהלכות הצריכות - ידע והבנה;

א. השלימו את התרשים לפי סעיף ב'.

אם רוצה לאכול לחם לפחות בשיעור 'כביצה'

המקרה:

מברך ברכת 'על נטילת ידיים'

הדין:

ב. השלימו את המשפטים לפי ההלכה:

1. צריך לאכול לפחות כזית לחם כדי שיהיה אפשר לברך ברכת המזון.

2. כדי ליטול ידיים צריך לאכול לחם בכמות מועטה.

3. צריך לאכול לפחות כביצה לחם כדי ליטול ידיים בברכה.

שאלה 10

2=בקיאות בהלכות הצריכות - יישום

שמעון / חני נטלה ידיים כראוי, ברכה "על נטילת ידיים", ואחר כך ברכה המוציא ונגסה בכריך. לצער/ה, גילה/ה, שהחליף/ה את הכריך עם אחותו/ה, והוא / והיא ממש לא מחבב/ת את הכריך. "אשאר רעב/ה, אבל את הכריך אני לא מסוגלת/ת לאכול!" אמר/ה.

א. חברו/תה, שלומי / רחלי, אמר/ה לו/ה: "אם לא תאכלי את הכריך יצא שברכת 'ברכה לבטלה'!" מדוע? בחרו בתשובה הנכונה:

1. כאשר אוכלים קצת לחם, נוטלים ידיים, ולא מברכים "על נטילת ידיים".

2. אם אוכלים לחם בכמות מועטה - לא נוטלים ידיים.

3. אם אוכלים לחם בכמות מועטה, לא מברכים ברכת 'המוציא לחם'.

4. אסור לאכול לחם בכמות מועטה.

ב. חברו/תה חיים / מירי הוסיפה/ שיש לו/ה בעיה גם עם ברכת המזון. האם חיים / מירי צודק/ת?

- הקיפו את התשובה הנכונה: כן / לא

- בחרו את הנימוקים המתאימים.

1. היא לא יכולה לברך ברכת המזון אם רק נגסה בכריך.

2. היא יכולה לברך ברכת המזון בכל מקרה.

3. מברכים ברכת המזון רק אם אכלו לפחות "כזית" - פרוסת לחם.

4. מברכים ברכת המזון על כל כמות של לחם - העיקר שטעמו מהלחם.

הלכות סעודה

שאלה 11

1 = בקיאות בהלכות הצריכות - ידע והבנה;

לפניכם הלכות והתנהגויות בשעת סעודה. חלק מהמשפטים הם הלכות, וחלק לא.

סמנו רק את ההלכות. **8 מתוך 10**

1. אם רואים מאכל על הארץ צריך להרים אותו.

2. יש להיזהר לא לזרוק פירורי לחם במקום שדורכים עליו.

3. לא לתת לחברו לשתות שארית מהכוס ששתה.

4. יש לכבד את הגדול שייקח תחילה מהאוכל.

5. לא לבקש אוכל עד שיציעו לו.

6. לא לאכול עם הידיים.

7. לאכול על שולחן נקי ומכוסה.

8. לאכול בישיבה.

9. יש לנגב את פיו במפית.

10. לא להסתכל בפניו של האוכל או השותה.

הלכה באהב אושי...

הערה: בחלק זה ניתן ניקוד גבוה יותר לביצוע טוב / לעמדה חיובית. המטרה היא כמובן לקבל תמונת מצב ונקודת מוצא לעבודה עם התלמיד.

שאלה 12

מצליח/ה בדרך כלל 3 נק'	משתדל/ת. מצליח/ה לפעמים 2 נק'	צריכ/ה להשתדל יותר 1 נק'	סמנו ✓ במקום המתאים לכם:
			א. מקפיד/ה לומר ברכות בכוונה מילה במילה.
			ב. לפני שאני מברכ/ת אני יודעת מהי הברכה.
			ג. משתדל/ת לומר ברכות בקול.
			ד. משתדל/ת לענות אמן על ברכה שאני שומעת.
			ה. מקפיד/ה לומר תמיד ברכה אחרונה (על המחיה או בורא נפשות)
			ו. נוטל/ת ידיים לפני אכילת לחם, גם אם אני צריכ/ה להתאמץ בשביל להשיג מים.
			ז. נוטל/ת ידיים בהידור עם מגבת.
			ח. אומר/ת ברכת המזון בישיבה ובכוונה מתוך הסידור

שאלה 13

ברכות בכוונה לפני האוכל זה ממש חשוב.... בחרו את ההיגד שמתאים לכם.

א. אני מתחבר/ת, ומברכ/ת תמיד במתינות מילה במילה ובשמחה. 3 נק'

ב. אני מברכ/ת אבל אומר/ת את הברכה במהירות שיא, כי אני כבר רוצה לאכול... 2 נק'

ג. קשה לי לזכור תמיד לומר ברכה לפני האוכל...לפעמים שוכח/ת. 1 נק'

שאלה 14

ברכות בכוונה אחרי האוכל זה ממש חשוב... בחרו את ההיגד שמתאים לכם:

- א. אני מתחבר/ת, ומברכ/ת תמיד במתינות מילה במילה בשמחה. 3 נק'
- ב. אני מברכ/ת, אבל אומר/ת את הברכה במהירות שיא, כדי לגמור 2 נק'
- ג. קשה לי לזכור תמיד לומר ברכה אחרונה...לפעמים שוכח/ת. 1 נק'

שאלה 15

ללא ניקוד

בשנה זו נלמד בע"ה הלכות ברכות וסעודה.
מה ייתן לכם כח ויעזור לכם לומר ברכות, ליטול ידיים לסעודה כראוי וכד'? (יכולים לבחור כמה דברים).

- א. להבין את מה שאני מברכ/ת.
- ב. סיפורים ופעילויות שיחברו אותי לברכות.
- ג. להבין יותר למה הברכות עוזרות לי, ולמה הן כל כך חשובות.
- ד. מבצעים כיתתיים ואישיים, שידרבנו אותי.
- ה. ללמוד הלכות, שאדע ואבין מה מותר ומה צריך לעשות בזמן הברכה. איך לברך.
- ו. משהו אחר _____

שאלה 16

מפתח ניקוד:

אם לא ענית/ה / לא מעוניין/ת / לא יודע/ת = 1 נק'

אם כתב/ה שרוצה אבל לא יודעת = 2 נק'

אם כתב/ה שרוצה ופרט/ה במה = 3

- א. כתבו מה הייתם רוצים לשדרג/ לשפר בברכות שלכם?
- ב. מה יעזור לכם לעשות זאת? בחרו את הסעיף המתאים משאלה קודמת או חשבו על רעיון אחר.

שאלה 17

האם את/ה אוהב/ת את שיעורי ההלכה בכיתה?

א. לא כל כך 1 נק'

ב. לפעמים 2 נק'

ג. מאוד 3 נק'

הסביר/י מדוע ללא ניקוד

הנחיות לאיפוי

המיפוי מופיע בקובץ האקסל - להזנה וקבלת תוצאות באופן אוטומטי. כאן תוכלו לקרוא את ההסבר.

חיפוי 1 - שאלות תוכן - תחום קונטיינרי

שאלות 1-11 מתוך השאלון

עמוד הכנה

מפתח מטרות:

1= בקיאות בהלכות הצריכות - ידע והבנה;

2=בקיאות בהלכות הצריכות - יישום;

3=שליטה במבנה ההלכה - הבנה;

4=שליטה בשפת ההלכה-מילים ומושגים- ידע והבנה;

5=שליטה בשפת ההלכה-מילים ומושגים - יישום;

6=שינון בעל פה - ידע

מפתח נושאים:

1=ברכות ראשונות ואחרונות

2=נטילת ידיים וברכת המזון

3= דיני סעודה

מפתח מדידה - ניקוד:

1 נקודה = שגוי

2 נקודות = חלקי

3 נקודות=נכון

[illegible]

אחוד פלס

פלט 1: מחוון הערכה של התלמיד לפי נושאים ומטרות - כיתתי-אישי

נושא	שאלה מס'	מטרה	ניקוד	מפתח הערכה לאחר בדיקת השאלון- לפי מס' הניקוד שצבר התלמיד בכל נושא		
				חלש	בינוני	טוב
1. ברכות ראשונות ואחרונות	1	5	1/2/3			
	2	1	1/2/3			
	3	1	1/2/3			
	4א	1	1/2/3			
	4ב	2	1/2/3			
	4ג	2	1/2/3			
	5א	6	1/2/3			
	5ב	4	1/2/3			
סה"כ			24	0-13	14-19	20-24
2. נטילת ידיים וברכת המזון	6א	4	1/2/3			
	6ב	4	1/2/3			
	6ג	4	1/2/3			
	6ד	4	1/2/3			
	7	4	1/2/3			
	8	4	1/2/3			
	9א	1	1/2/3			
	9ב	2	1/2/3			
	10א	2	1/2/3			
	10ב	2	1/2/3			
סה"כ			30	0-16	17-23	24-30
3. דיני סעודה	11	1	1/2/3			
סה"כ			3	0-1	1-2	2-3
סה"כ			57			

פלט 2: סיכום הערכה לפי המטרות - כיתתי

*בסיכום הטבלה יש גם ניקוד סופי לכל אחת מהמטרות. מומלץ לבדוק את הציון הסופי, וכאשר מתכננים תוכנית עבודה לבדוק לפי המטרות- באיזו תחום הוא טוב/ נכשל.

מפתח הערכה לאחר בדיקת השאלון- לפי מס' הניקוד שצבר התלמיד בכל נושא			כמות השאלות	שאלות מס'	מטרה מס'
טוב	בינוני	חלש			
12-15	9-11	0-8	5	11, א4, 9ב, 2, 3	1
5-6	3-4	0-2	2	, ג4, ב4	2
7-9	5-6	0-4	3	10ב, א10, א9	3
17-21	12-16	0-11	7	7, 8, ד, א6, ב5	4
3	2	0-1	1	1	5
3	2	1	1	א5	6

מיפוי 2 - תחום אקלים הלכתי - מיפוי מחוץ

שאלות 11-17 מתוך השאלון, שאלות 15 ו-17 בלבד ללא ניקוד

ערוץ הכנה

מפתח מטרות:

1 נקודה = ביצוע ההלכה

2 נקודות = חיבור להלכה ולביצועה

3 נקודות = יחס לשיעור הלכה

מפתח מדידה - ניקוד:

1 נקודה=במידה מועטה

2 נקודות=במידה בינונית

3 נקודות = במידה רבה

[illegible]

אחור פלס

תוצאות שאלון לפי מטרות לשאלון - אקלים הלכתי- כיתתי וגם לפי כל תלמיד

מפתח הערכה לאחר בדיקת השאלון- לפי מס' הניקוד שצבר התלמיד בכל נושא			כמות השאלות	שאלות מס'	מטרה מס'
טוב	בינוני	חלש			
20-24	14-19	0-13	8	12א, 12ב, 12ג, 12ד, 12ה, 12ו, 12ז, 12ח	1
7-9	5-6	0-4	32	14, 16, 13	2
3	2	0-1	1	17	3

פלס הארכה מילולית

מטרה 1 - ביצוע ההלכה

טוב- מבצע את ההלכה 20-24

בינוני- מבצע באופן חלקי את ההלכה 14-19

חלש- מבצע את ההלכה לעיתים או בכלל לא. 0-13

מטרה 2 - חיבור להלכה

טוב- מחובר ונכון לבצע את ההלכה 5-6

בינוני- מחובר באופן חלקי/ מתקשה אך רוצה במידה מסוימת לבצע את ההלכה 3-4

חלש- מחבר באופן מועט לביצוע ההלכה 0-2

מטרה 3 - יחס לשיעור ההלכה

טוב- מחובר ומחבב את שיעור ההלכה 3

בינוני- מחובר באופן חלקי לשיעור 2

חלש- לא מחבב את שיעור ההלכה 0-1